

BADANIE (22) *sb n*

Oba a jasne, e pochylone.

sg N badanie (6); *-é* (1), *-(e)* (5). *◇ G badaniá* (5). *◇ D badaniu* (2). *◇ A badanie* (6); *-é* (1), *-(e)* (5). *◇ L badaniu* (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *Dociekanie, zgłębianie, dochodzenie, poszukiwanie, rozpoznawanie, śledzenie, studiowanie, poznawanie; disquisitio Calep, Cn; discussio, examinatio, investigatio, perscrutatio Cn (13):* ále [doktor Tigurinus] iż widział then niedostáthek w ziemi PolŃkiew/ chciał tą pracą fwoią Polaki pobudzić/ ku lepszemu bádaniu/ áby w czym ón pochybił/ iáko cudzoziemiec/ oni by nápráwili *SienLek* 194, T4; *LatHar* 196.

badanie czego (4): wŃzakoż iże ta rzecz potrzebuie prace y pilnoŃci ósobney y theż nie mały, zwálzcza badania ksiąg ludzi mądrych ktorzy o tym wiele pifali *GlabGad* F4; *SeklKat* A6; *BibRadzEccle* 1/13; *RejPos* 62. *Cf Wyrażenie, Szeregi.*

badanie o kim, o czym (3): *CzechRozm* 9; I. M. X. Arcybiskup gáni słuźnie o dwoiákim rodzeniu bádanie. *CzechEp* 220 marg, 71.

Wyrażenie: »pilne badanie« (4): A to zówždy napilnyeyłŃe było me bádanye/ Bych peñnił ná tey fwey drodze thwoye rofkázanye. *LubPs* ccv; *SienLek* T4v; A iż to żadnemu vrość ináczey nie może/ iedno s pilnego Ńluchánia/ á s pilnego bádania Ńłow á náuk potrzebnych *RejPos* 62; *CzechRozm* 9.

Szeregi: »badanie i czytanie«: Kaźdy to baczy że pyłmo polŃkie iełt trudne ku czitaniu [...] y dlatego rzec od [ba]dania y czitania bukłtabow począł *SeklKat* A6.

»szukanie (i) badanie« (2): Vdałem ferce fwe ku Ńzukaniu y bádaniu mądrołci *BibRadzEccle* 1/13; *RejPos* 294.

2. *Pytanie, wywiadywanie się; disquisitio Calep; examinatio, inquisitio, requisitio, sciscitatio Cn (5):*

badanie o czym: Náđ to ná tym Sąđzie wielkim w małyh Miáłteczkách y ná Wśiách bywa bádanie (co zowú Rugiem) o záchowaniu obyczáiow y wyłtepkow kaźdego Miełzczánina/ álbo teź Wiewłkiego Ludu *GroicPorz* K.

Wyrażenia: »babie badanie«: poniewálz chcefz być vcźniem Ńzkoły Chriłthá Pána [...] žebył Ńie co naprołtłzego pyłtania trzymał: á łápáček Filozowłkich/ y bábiego bádania/ y zbyłniego/ y dwornego/ y nieużytecznego [...] žebył Ńie wyłtrzezał. *CzechRozm* 2.

»dworne badanie«: Ale może tu kto podchwycić y Ńpyłtác? To wy tedy dwu Bogu wyznawaćie. Ná takie dworne bádanie/ nie zówodzác Ńie dáleko w rzecz: mogliych ták odpowiedzieć *NiemObr* 100.

»pilne badanie«: *Disquisitio* – Pilne badanie co kto cziny. *Calep* 332b.

Szereg: »badanie abo pytanie i dowiadowanie«: A wŃfakoz vrząd ze przez Ńtron ma *Scrutinium* abo *inquifia* to iełt badanie abo pytanie y dowiadowanie na ono ymienie tam ziachwłłfy vcźynicz od Ńładiad onego ymienia przyłieglích *ComCrac* 19.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : *Mymer*¹ 12v; *Inquisitio*, *badanye*, *perscrutatio BartBydg* 75; *Bádanie/ et wywiádowanie Scrutatio. Calag* 165b.

*** *Dubium* (1) : Od Máłmáziiey, Mułzkáteły, y innych Gréckich win, wydworké bádanie tam znayđzielz. *SarnStat* 349.

Synonimy: 1. patrzenie, szukanie; 2. pytanie, wywiadowanie.

Cf **BADAĆ**

KN